

Ginter Dzierżon

"Disturbi del comportamento alimentare e matrimonio canonico", C. Barbieri, M. Tronchin, Roma 2010 : [recenzja]

Prawo Kanoniczne : kwartalnik prawnohistoryczny 56/2, 196-199

2013

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

kają z dokonanych analiz zmian w zakresie wolności religijnej w kolejnych dokumentach unijnych. Z jednej strony Autor wyraźnie dostrzega obecność w dokumentach europejskich wartości odnoszące się do godności człowieka w jej licznych wymiarach, w tym także religijnym, z drugiej jednak strony zwraca uwagę na brak powszechnej zgody dotyczącej koncepcji wspólnego projektu (integracja terytorialna i polityczna), jakim jest i ma być Europa. Ten drugi, pozostający w nieustannym napięciu bazującym na braku wspólnych rozwiązań, sprawia jednocześnie problemy dotyczące wspólnych rozwiązań prawnych, w tym tych, które dotyczą wolności religijnej.

W oparciu o dokonane analizy europejskich dokumentów Autor przedstawił również konkluzję dotyczącą rozumienia wolności religijnej jako prawa do wyznawania w sposób wolny własnej wiary zarówno w wymiarze indywidualnym jak i społecznym. W odniesieniu do tak pojmowanej wolności religijnej państwo zachowuje pewną neutralność w odniesieniu do wiary i jej praktyki, ale jednocześnie pozostając w służbie ludzkiej godności i osoby. Poglębiając takie rozumienie wolności religijnej Autor zauważa, że w jej zakresie mieści się wolność wyznawania wiary lub jej odrzucenia.

Recenzowana rozprawa stanowi wyczerpujący, co do stanu obowiązującego prawa, wkład do rozumienia wolności religijnej w dokumentach Unii Europejskiej. Stanowi cenne i pełne opracowanie problemu wolności religijnej w ujęciu dokumentów Unii Europejskiej.

o. Tomasz Galkowski C.P.

C. Barbieri, M. Tronchin, *Disturbi del comportamento alimentare e matrimonio canonico*, Wydawnictwo Gregorian & Biblical Press, Roma 2010, ss. 400.

W Wydawnictwie „Gregorian & Biblical Press” ukazała interesująca pozycja „Zaburzenia zachowań żywieniowych i małżeństwo kanoniczne”, napisana przez wybitnego znawcę medycyny sądowej prof. C. Barbieriego i dr M. Tronchina, absolwenta Papieskiego Uniwersytetu Gregoriańskiego w Rzymie.

W skład tego pokaznego opracowania weszło aż dwanaście rozdziałów.

W rozdziale I zatytułowanym „Problemy definicyjne: zaburzenie żywieniowe czy zaburzenie egzystencjalne?” (*Aspetti definitivi: disturbo alimentare o disturbo esistenziale?*) C. Barbieri z aspektu historycznego przedstawił podejście psychiatrii do takich zaburzeń, jak: anoreksja, bulimia, zaburzenia

żywieniowe niekontrolowane (*Binge Eating Disorder*), syndrom nocnego podjadania (*Night – Eating Syndrome*), czy też obsesja jedzenia wyłącznie zdrowych pokarmów. Kończąc swe rozważania odpowiedział on na pytanie postawione w tytule rozdziału wskazując, że anoreksja i bulimia są patologiami ciała; pozostałe zaburzenia natomiast są zaburzeniami egzystencjalnymi.

W rozdziale II z kolei C. Barbieri i M. Tronchini zajęli się kwestią trudności klasyfikacyjnych związanych z zaburzeniami wyszczególnionymi w rozdziale poprzednim (*Problematiche classificatorie*). Prezentując ten problem ukazali oni ujęcia tych zaburzeń w takich systemach klasyfikacyjnych, jak DSM III, DSM - 3 - R, DSM IV oraz DSM 4 – TR.

W III rozdziale natomiast C. Barbieri i M. Tronchin skupili uwagę na tematyce epidemiologii zaburzeń żywieniowych (*Epidemiologia dei disturbi alimentari*). Wykazali oni, że z przeprowadzonych międzynarodowych badań nad tym problemem wynika, iż w ostatnim ćwierćwieczu zachorowalność na tego typu zaburzenia wzrosła znacznie w wielu krajach. Dowiedli oni, iż bardziej podatne na anoreksję i bulimię są kobiety, aniżeli mężczyźni. W wielu wypadkach ludzie chorzy na anoreksję umierają; częstym powodem ich śmierci, zwłaszcza w przypadku anoreksji, jest samobójstwo.

W następnym IV rozdziale „Eziologia, patogenesi e patoplastica” Autorzy monografii ujęli omawiane zagadnienie wieloaspektowo. Wskazali oni, że zaburzenia żywieniowe mogą być uwarunkowane różnymi czynnikami, takimi jak: faktory społeczno – kulturowe związane z rolą społeczną kobiety, a także z kreatywnym wpływem środków społecznego przekazu na obraz człowieka, faktory biologiczno – indywidualne, faktory sytuacyjne oraz faktory psychologiczno – relacyjne znajdujące wyraz w formacji osobowości jednostki oraz oddziaływaniu rodziny na osobowość jednostki.

W rozdziale V C. Barbieri skoncentrował uwagę na charakterystykach osobowościowych osób dotkniętych zaburzeniami zachowań żywieniowych (*Caratteristiche personalogiche*). Dowiódł on, że oddziałują one przede wszystkim na sferę poznawczą jednostki. Ich negatywny wpływ wyraża się w umniejszeniu obrazu własnej wartości, niezdolności do uznania i rozróżniania różnych emocji, a także w przywiązywaniu przesadnej wagi do kwestii wizerunku swego ciała i jego ciężaru. Dysponując takim kontekstem C. Barbieri opisał osobowość anorektyczną. Omawiając tę kwestię nawiązał on do klasyfikacji tego typu osobowości, wypracowanych przez Palazzoliego i Montescchiego. W odmienny sposób przedstawił on natomiast osobowość jednostki dotkniętej bulimią. Otóż w tym wypadku poruszył on takie zagadnienia, jak: charakterystyka psychiki oraz świat bulimika.

Rozdział VI, opracowany także przez C. Barbieriego, został poświęcony problematyce diagnostyki zaburzeń zachowań żywieniowych (*Diagnostica dei disturbi alimentari*). W tej części monografii Autor pod względem metodologicznym podszedł podobnie zarówno do anoreksji, jak i bulimii, omawiając następujące zagadnienia: symptomy zaburzenia, zejście zaburzenia, prognozy, śmiertelność oraz różnorakie diagnozy.

Autorami następnego rozdziału, zatytułowanego „Psychoterapie zaburzeń żywieniowych” (*Psicoterapie disturbi alimentari*) są C. Barbieri i M. Tronchin. Prezentując ten problem poddali oni analizie następujące formy psychoterapii: psychoterapie indywidualne, terapie grupowe, a także terapie rodzinne.

W Rozdziale VIII przedmiotem uwagi C. Barbieriego i M. Tronchina stała się kwestia farmakoterapii zaburzeń zachowań żywieniowych (*Farmacoterapie dei disturbi alimentari*). Podejmując ten problem najpierw ukazali oni typologię stosowanych środków farmaceutycznych. Wykazali oni, iż obecnie nie istnieje żaden środek farmaceutyczny, który wyleczyłby skutecznie anoreksję. Lepsze efekty natomiast osiąga farmakoterapia w odniesieniu do bulimii. W tym wypadku bowiem pewne pozytywne rezultaty przynosi leczenie środkami antydepresyjnymi. Idzie tu zwłaszcza o ustąpienia kryzysów *bingeing* oraz *purging*.

Czytelnik czytając prezentowaną monografię dochodzi do przekonania, iż przedstawiona tematyka w aż ośmiu rozdziałach stanowi szeroki kontekst dla dalszych rozważań o charakterze kanonistycznym. Następane rozdziały tej monografii zostały bowiem poświęcone kwestii wpływu omawianych zaburzeń na małżeństwo kanoniczne.

I tak rozdział IX M. Tronchin zatytułował „Anoreksja i bulimia w małżeństwie kanonicznym” (*Anorexia e bulimia nel matrimonio canonico*). W swych rozważaniach podkreślił on, że zaburzenia o których mowa oddziałują negatywnie na życie małżeńskie. Podjęty problem rozpatrzył on z różnych aspektów, mianowicie z punktu widzenia relacji małżeńskich, seksualności, a także z aspektu troski małżonków o potomstwo.

Kolejny X z rozdziałów napisany także przez M. Tronchina został poświęcony doktrynie kanonistycznej w kwestii zaburzeń żywieniowych (*La dottrina canonica in materia di disturbi alimentari*). W swych rozważaniach dowiódł on, iż zarówno anoreksja, jak i bulimia mogą stać się przyczynami niezdolności konsensualnej do zawarcia małżeństwa. Według autora, w tym wypadku sprawy o stwierdzenie nieważności małżeństwa powinny być prowadzone z kan. 1095, n. 2 – 3 KPK.

Rozdział XI monografii pozostaje w ścisłym związku z poprzednim, gdyż obiektem zainteresowania M. Tronchina stała jurisprudencja rotalna (*La giurisprudenza rotale in materia di disturbi alimentari*). W tej części opracowania poddał on szczegółowej analizie treść orzeczeń rotalnych nie tylko opublikowanych, ale również niepublikowanych (wyrok z c. Stankiewicz z dnia 16 grudnia 1982 r., wyrok c. Funghini z dnia 18 lipca 1990 r., wyrok c. Ragni z dnia 23 marca 1993 r., wyrok c. Ruiz z dnia 9 stycznia 1998 r., wyrok c. Boccafola z dnia 12 marca 1998 r., c. Huber, *Arundelien – Brichtelmestunen*, A. 135/02), Na zakończenie M. Tronchin przedstawił także treść dekretu rotalnego. c. Funghini, *Insubris seu Comen*, B 47/99.

W ostatnim konkludującym rozdziale C. Barbieri i M. Tronchin skupili uwagę na problematyce metodologii ekspertyzy medyczno – kanonistycznej (*Metodologia della perizia in materia di disturbi alimentari*). W swych rozważaniach autorzy podkreślili, iż biegli w konstrukcji swych opinii powinni wziąć pod uwagę nie tylko obraz kliniczny zaburzeń, ale również powinni mieć przed oczyma założenia systemu kanonicznego w kwestii niezdolności konsensualnej do zawarcia małżeństwa.

Prezentowana pozycja znakomicie wpisuje się nurt badań kanonistycznych nad wpływem poszczególnych zaburzeń psychicznych na niezdolność konsensualną osoby do zawarcia małżeństwa. Przedstawione w tym opracowaniu analizy posiadają charakter dogłębny. Rozważania podjęte w pierwszych ośmiu rozdziałach stanowią doskonały kontekst dla dalszych rozważań kanonistycznych poświęconych małżeństwu kanonicznemu. Takie podejście autorów do podjętego zamierzenia badawczego należy uznać nie tylko za właściwe, ale na wskroś zasadne. Taki sposób ujęcia podjętej problematyki bowiem sprawił, że czytelnik tego studium nie może oprzeć się wrażeniu, iż ukazana w nim tematyka została ujęta w sposób integralny.

ks. Ginter Dzierżon

***Diritto e religione nell'islam mediterraneo. Rapporti nazionali sulla salvaguardia della libertà religiosa: un paradigma alternativo?*, red. A. Ferrari, Mulino, Bologna 2012, ss. 350.**

Nakładem wydawnictwa „Mulino” ukazała się pozycja zbiorowa „Diritto e religione nell'islam mediterraneo”, zredagowana przez wybitnego włoskiego znawcę prawa wyznaniowego Alessandro Ferrariego. W opracowaniu tym podjęto namysł nad problemem możliwości realizacji jednego z pryncypialnych praw człowieka, jakim jest prawo do wolności religijnej w islamskich